

Rajavartiolaitoksen esikunta

Raja- ja meriosasto

Ylitarkastaja Sara Sairanen

06.05.2024

HE 30/2024 vp

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt sisäministeriön rajavartio-osastolta kirjallista asiantuntijalausuntoa kokoukseensa 14.5.2024 otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Rajavartiolaitoksen esikunta, joka toimii samalla sisäministeriön rajavartio-osastona, lausuu asiassa kunnioittaen seuraavaa:

Sisäministeriön rajavartio-osasto toteaa, että Rajavartiolaitos on saanut lausua hallituksen esitysluonnoksesta jo sen valmisteluvaiheessa ja valmistelun aikana esitetyt näkemykset on huomioitu hallituksen esitysluonnoksessa.

Esityksen mukaan ehdotetun sääntelyn on tarkoitus mahdollistaa rajamenettelyn käyttöönotto normaalissa turvapaikanhakijatilanteessa, laajamittaisen maahan-tulon yhteydessä ja osana muuttoliikkeen välineellistämiseen vastaamiseen tarvittavia toimia. Esityksen tavoitteena on tehostaa todennäköisesti perusteettomien kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelyä, estää menettelyssä olevien hakijoiden edelleen liikkumista Suomesta muualle Eurooppaan sekä toimia yhtenä hallinnan työkaluna muun muassa välineellistetyn maahantulon tilanteissa. Rajavartio-osasto pitää esityksen tavoitteita kannatettavina.

Rajatarkastusviranomaisen tulee esityksen mukaan hakemuksen vastaanottavana ja rekisteröivänä viranomaisena selvittää hakijalta saatujen tietojen perusteella, voidaanko kansainvälistä suojelua koskeva hakemus ohjata rajamenettelyyn vai käsitelläkö se normaalissa turvapaikkaprosessissa. Vaikka esityksessä ei ehdoteta lisäyksiä rajatarkastusviranomaisten toimivaltaan, on edellä kuvatun harkinnan suorittaminen esityksen merkittävin muutos kansainvälistä suojelua koskevan hakemukseen vastaanottamiseen. Rajavartio-osasto toteaa, että rajamenettelyyn ohjaamisen edellytykset täyttävien hakemusten menestyksekkään tunnistamisen voidaan katsoa edellyttävän Maahanmuuttoviraston tukea.

Esityksessä on todettu, että Maahanmuuttovirasto järjestää rajatarkastusviranomaisille riittävän ohjeistuksen ja koulutuksen tämän arvioinnin suorittamiseksi. Epäselvissä tapauksissa hakemuksen vastaanottanut viranomainen voi olla yhteydessä Maahanmuuttovirastoon, joka viime kädessä tekee arvion hakemuksen

soveltumisesta rajamenettelyyn. Rajavartiolaitoksen virkamiesten tarvitseman koulutuksen sekä ohjeistuksen tarpeet määritellään yhteistyössä Maahanmuuttoviraston kanssa.

Rajavartio-osasto toteaa, että Rajavartiolaitokselle rajamenettelyn käyttöön ottamisesta aiheutuvia kustannusvaikutuksia arvioitaessa on huomioitava, että Rajavartiolaitokseen kohdentuvia henkilö- ja kuljetuskustannuksia on haastavaa arvioida, sillä ne riippuvat muun muassa maahantulijoiden määrästä, kuljetusetäisyyksistä sekä kuljetusten turvaamisvastuun kohdentumisesta.